

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

С.О.Обухов

Навчальна і робоча програма навчальної дисципліни

"Цивільна оборона (Цивільний захист)"

(для студентів 5 курсу денної форми навчання і 6 курсу заочної форми навчання напрямку підготовки 0.502 – "Менеджмент" і 1004 – «Транспортні системи» спеціальностей 7.100401, 7.100402, 7.100403, 8100401, 8.100402, 8.100403 - "Транспортні системи"; "Організація перевезень"; "Організація руху"; 7.050201; 8.050201 – "Менеджмент будівельних організацій"; "Менеджмент організацій місцевого самоврядування"; "Менеджмент готельного, курортного і туристського сервісу")

Навчальна і робоча програма навчальної дисципліни **"Цивільна оборона (Цивільний захист)"** (для студентів 5 курсу денної форми навчання і 6 курсу заочної форми навчання напрямку підготовки 0.502 – "Менеджмент" і 1004 – «Транспортні системи» спеціальностей 7.100401, 7.100402, 7.100403, 8100401, 8.100402 8.100403 - "Транспортні системи"; "Організація перевезень"; "Організація руху"; 7.050201; 8.050201 – "Менеджмент будівельних організацій"; "Менеджмент організацій місцевого самоврядування"; "Менеджмент готельного, курортного і туристського сервісу")
/ Укл.: Обухов С.О. – Харків: ХНАМГ, 2009.- 19 с.

Укладач: С.О.Обухов

Програма побудована за вимогами кредитно – модульної системи організації навчального процесу.

Рецензент: к.т.н., доц. Жигло Ю.І.

Затверджено на засіданні кафедри безпеки життєдіяльності
(протокол № 15 від 15.06.2009 р.)

ЗМІСТ

	стор
Вступ	4
1. Програма навчальної дисципліни.....	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література	8
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни	8
2. Робоча програма.....	10
2.1. Структура навчальної дисципліни і розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи	10
2.2. Зміст дисципліни	11
2.3. Лекційний курс (денне навчання)	12
2.4 Самостійна навчальна робота студента	13
3. Засоби контролю та структура залікового кредиту	14
4. Інформаційно-методичне забезпечення	18

ВСТУП

Останні десятиріччя розвитку людської цивілізації характеризуються стрімким розвитком науки і техніки і одночасно – підсиленням техногенного впливу на всі компоненти оточуючого середовища. Крім того, не слід ігнорувати фактори присутності реальної небезпеки виникнення надзвичайних ситуацій (НС) соціально – політичного та воєнного характеру і їх можливі наслідки.

Основну роль в попередженні виникнення НС, захисту життя людей, матеріальних ресурсів відіграє система цивільної оборони (цивільного захисту) України. Одним з необхідних умов підвищення ефективності функціонування даної системи є подальше поліпшення якості підготовки фахівців в вищих навчальних закладах, навчання забезпечує своєчасне і систематичне оновлення, поглиблення спеціальних знань, вмінь і навичок необхідним для виконання функцій з попередження і реагування на надзвичайні ситуації і здійснення ефективного управління у сфері цивільного захисту.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. 1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни:

Мета – сформувати знання і уміння щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій техногенного походження і запровадження заходів щодо зменшення збитків та витрат у разі аварій, катастроф, вибухів, великих пожеж та стихійного лиха

Завдання вивчення дисципліни – навчити студентів: завчасно розробляти і впроваджувати інженерно-технічні заходи для зменшення ризику виникнення надзвичайних ситуацій і захисту підлеглих від впливу їхніх наслідків;

- готувати науково обґрунтований прогноз наслідків можливих НС;
- умінню захисту особистості та підлеглих від наслідків застосування засобів ураження.

1.1.2. *Предмет вивчення в дисципліні:* способи захисту людей та матеріальних цінностей в умовах надзвичайних ситуацій мирного та воєнного часу.

1.1.3. *Місце дисциплін в структурно логічній схемі підготовки фахівця*

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивченням даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо сприяє на дисципліну
Згідно з ГСВО МОН ОПП (2002 р. затверджена) "Цивільна оборона" є нормативною дисципліною	Безпека життєдіяльності Безпека у надзвичайних ситуаціях Охорона праці

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль: Цивільна оборона (1,5 кредита/ 54 години)

ЗМ 1. Організація цивільної оборони в сучасних умовах

- 1.1. Основні положення міжнародного права з питань захисту людей.
- 1.2. Закон і положення про цивільну оборону України. Її роль, місце і завдання в структурі із забезпечення життєдіяльності населення держави.
- 1.3. Організація Цивільної оборони на об'єктах господарської діяльності (ОГД).
- 1.4. Постійні комісії з надзвичайних ситуацій при виконавчих органах влади, їхня мета і завдання.

ЗМ 2. Організація захисту населення

- 2.1. Принципи захисту населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій.
- 2.2. Державне реагування та контроль захисту населення і територій.
- 2.3. Інженерний захист населення.
- 2.4. Системи інженерного обладнання захисних споруд.

ЗМ 3. Організація евакуаційних заходів

- 3.1. Сутність евакуаційних заходів мирного та воєнного часу.
- 3.2. Евакуаційні заходи при загрозі та виникненні надзвичайних ситуацій.
- 3.3. Медичний захист.
- 3.4. Сутність стійкості роботи об'єктів господарської діяльності на основні шляхи її підвищення. Організація і проведення досліджень з оцінки стійкості роботи об'єкта.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.

Вміння за рівням сформованості та завдання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавча, технічна, інші)
1	2	3
<p>Студент повинен вміти: відповідно до характеру подій визначити різні види надзвичайних ситуацій згідно постанови Кабінету Міністрів України № 1099 від 15 липня 1998 року "Про порядок класифікації надзвичайних ситуацій".</p> <p>Застосувати засоби індивідуального захисту і діяти у надзвичайних ситуаціях.</p> <p>Накопичувати досвід та знання і організації та здійсненні заходів забезпечення безпеки населення в разі виникнення надзвичайних ситуацій.</p> <p>Організувати проведення рятування та інших невідкладних робіт в районах лиха та осередках ураження, що потребує залучення необхідної кількості сил, засобів, а також матеріальних ресурсів для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.</p> <p>Завчасно розробити і провести інженерно-технічні заходи для зменшення ризику виникнення надзвичайних ситуацій і захисту робітників від впливу наслідків, та науково обґрунтувати проноз наслідків можливих надзвичайних ситуацій.</p> <p>Створювати раціональне збереження і використання резервів фінансових і матеріальних ресурсів, необхідних для запобігання надзвичайних ситуацій та реагування на них.</p> <p>Реалізовувати визначених законодавством прав населення в галузі захисту від наслідків НС, у тому числі осіб (чи їхніх сімей), які брали безпосередню участь в їх ліквідації.</p> <p>Організувати і провести дослідження з оцінки стійкості об'єкта господарської діяльності у надзвичайних ситуаціях та визначити її вплив на виробничу діяльність підприємства.</p> <p>Студент повинен знати: характеристики осередків ураження, які виникають у надзвичайних умовах мирного та воєнного часу.</p>	<p>Виробнича: відповідно до майбутньої спеціальності оцінювати стійкість елементів об'єктів господарської діяльності в надзвичайних ситуаціях і визначити необхідні заходи щодо її підвищення.</p> <p>Соціально-виробнича: науково обґрунтувати можливі надзвичайні ситуації, обчислювати можливі витрати та виконувати інженерно - технічні заходи по упередженню надзвичайних ситуацій.</p> <p>Соціально-побутова: реалізовувати визначених законодавством прав людини у захисті від наслідків надзвичайних ситуацій.</p>	<p>Проектувальна: (проектно-конструкторська)- проектувати (моделювати) найбільш вірогідні надзвичайні ситуації техногенного (природного) характеру, можливі масштаби та економічні збитки (витрати).</p> <p>Організаційна: Навчати і вміло залучати робітників, інженерно-технічний персонал до виконання задач цивільного захисту.</p> <p>Управлінська: вміло керувати, ставити задачі формуванням цивільного захисту та ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій.</p> <p>Виконавча: використовувати всі заходи для</p>

Продовження табл.

1	2	3
<p>Способи і засоби захисту людини (довкілля) від уражаючих факторів аварій, катастроф, стихійних лих і сучасної зброї масового ураження.</p> <p>Порядок дій формувань ЦО і населення в умовах надзвичайних ситуацій.</p> <p>Основи стійкості роботи об'єктів господарської діяльності в надзвичайних умовах.</p> <p>Основи організації і проведення рятувальних і інших невідкладних робіт.</p> <p>Уміти практично здійснювати заходи захисту робітників та службовців (родини) від наслідків аварій, катастроф, стихійного лиха і застосування сучасної зброї</p> <p>Бути ознайомленим: зі змістом рішень Женевської конвенції від 12 серпня 1949 року і Додаткових протоколів від 8 червня 1977 року про цивільну оборону.</p>		<p>забезпечення здорових і безпечних умов існування у виробничій та соціальній (побутовій) сфері.</p> <p>Технічна: самостійно виконувати роботи нижчих кваліфікаційних рівнів у системі цивільного захисту у разі потреби.</p>

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Закон України "Про цивільну оборону України" ВРУ № 2974 XII – К., 1993.
2. Положення "Про єдину державну систему запобігання та реагування на НС техногенного та природного характеру" Постанова КМУ № 1198 від 03.08.98 – К., 1998.
3. Положення "Про класифікацію надзвичайних ситуацій", Постанова КМУ, № 1099. – К., 1998.
4. Цивільна оборона. Підручник / за ред. полковника В.С.Франчука. – Вид. 2-ге, доп. –2001. – 336 с.

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни:

"Цивільна оборона"

Мета навчити студентів діям у надзвичайних ситуаціях у мирний і воєнний час; вмінно визначити засоби захисту населення; основам організацій і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт при ліквідації наслідків аварій, катастроф, стихійних лих і в осередках ураження, засобам підвищення стійкості роботи об'єктів господарської діяльності.

"Гражданская оборона"

Цель – научить студентов действиям в чрезвычайных ситуациях в мирное и военное время; умению определять средства и способы защиты населения; основам организации и выполнения спасательных и других неотложных работ при ликвидации последствий аварий, катастроф, стихийных бедствий и в очагах поражения; способам повышения устойчивости работы объектов хозяйственной деятельности.

"Civic defense"

Aim – to teach students activities in extrimely situation in peaceful and war time; can determines and methods (ways) to protection of populace; bases of organization and fulfillment saving and other works in liquidation repair, break-down and catastrophe natural disasters and hearth catastrophe; ostentatiously in disaster ways to raise work of objectives household activity.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни і розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

2.1.1. Структура навчальної дисципліни

Призначення: підготовка спеціаліста, магістра	Напрямок, спеціальність освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів. Відповідно ЕС TS – 1,5/54 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 54	Напрямок підготовки – 0502 "Менеджмент" Спеціальності – 7.100401 "Транспортні системи"; 7.100403 "Організація і регулювання дорожнього руху"; 8.100401 "Транспортні системи"; 8.100402 "Організація перевезень і управління на транспорті"; 8.100403 "Організація руху"; 7.050201; 8.050201 "Менеджмент організацій"; 7.050201 "Логістика"	Нормативна Рік підготовки – п'ятий Семестр – дев'ятий Аудиторні заняття: Лекції – 18 Самостійна робота – 36 Від підсумкового контролю – залік
Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 33 % до 67 %		

2.1.2. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

(за робочими навчальними планами денної форми навчання)

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього кредит/години	Семестр (и)	Години							Екзамен (семестр)	Заліки (семестр)	
			Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
Лекції	Практичні семінари	Лабораторії		Контр. роб.	КП/КР	РГР						
7.100401 ТС	1,5/54		18	18	–	–	36	–	–	–	–	9
7.100402 ОП	1,5/54		18	18	–	–	36	–	–	–	–	9
7.100403 ОР	1,5/54		18	18	–	–	36	–	–	–	–	9
7.050208 "Логістика"	1,5/54		18	18	–	–	36	–	–	–	–	9
8.100401 ТС	1,5/54		18	18	–	–	36	–	–	–	–	9
8.100402 ОПіУТ	1,5/54		18	18	–	–	36	–	–	–	–	9
8.100403 ОР	1,5/54		18	18	–	–	36	–	–	–	–	9
8.050201 МБО МОМС МГКТС	1,5/54		18	18	–	–	36	–	–	–	–	9

2.2. Зміст дисципліни

(обов'язкова складова за СВО ХНАМГ ПНД _____ та додаткова частина)

Модуль 1. Цивільна оборона **(1,5 / 54)**
(назва модуля) (кількість кредитів/годин)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Організація цивільної оборони в сучасних умовах (0,5/18)
(назва змістовного модуля) (кількість кредитів/годин)

Навчальні елементи

1. Основні положення міжнародного права з питань захисту людей.
2. Закон і положення про цивільну оборону України. Її роль, місце і завдання в структурі із забезпечення життєдіяльності населення держави.
3. Організація Цивільної оборони на об'єктах господарської діяльності (ОГД).
4. Постійні комісії з надзвичайних ситуацій при виконавчих органах влади, їхня мета і завдання.

ЗМ 1.2. Організація захисту населення (0,5/18)
(назва змістовного модуля) (кількість кредитів/годин)

Навчальні елементи

1. Принципи захисту населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій.
2. Державне реагування та контроль захисту населення і територій.
3. Інженерний захист населення.
4. Системи інженерного обладнання захисних споруд.

ЗМ 1.3. Організація евакуаційних заходів (0,5/18)
(назва змістовного модуля) (кількість кредитів/годин)

Навчальні елементи

1. Сутність евакуаційних заходів мирного та воєнного часу.
2. Евакуаційні заходи при загрозі та виникненні надзвичайних ситуацій.
3. Медичний захист.
4. Сутність стійкості роботи об'єктів господарської діяльності на основні шляхи її підвищення. Організація і проведення досліджень з оцінки стійкості роботи об'єкта.

2.2.2. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1	1,5/54	18	–	–	36
ЗМ 1.1	0,5 / 18	6	–	–	12
ЗМ 1.2	0,5 / 18	6	–	–	12
ЗМ 1.3	0,5 / 18	6	–	–	12

2.3. Лекційний курс (денне навчання)

Зміст	Кількість годин за спеціальностями спеціалізаціями (шифр, аббревіатура)		
	7.100401 ТС	7.100402 ОП	7.100403 ОР
	8.100401 ТС	8.100402 ОПіУТ	8.100403 ОР
<p>ЗМ 1.1. Організація цивільної оборони в сучасних умовах</p> <p>1. Основні положення міжнародного права з питань захисту людей.</p> <p>2. Закон і положення про цивільну оборону України. Її роль, місце і завдання в структурі із забезпечення життєдіяльності населення держави.</p> <p>3. Організація Цивільної оборони на об'єктах господарської діяльності (ОГД).</p> <p>4. Постійні комісії з надзвичайних ситуацій при виконавчих органах влади, їхня мета і завдання.</p>	6	6	6
<p>ЗМ 1.2. Організація захисту населення</p> <p>1. Принципи захисту населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій.</p> <p>2. Державне реагування та контроль захисту населення і територій.</p> <p>3. Інженерний захист населення.</p> <p>4. Системи інженерного обладнання захисних споруд.</p>	6	6	6
<p>З.М. 1.3. Організація евакуаційних заходів</p> <p>1. Сутність евакуаційних заходів мирного та воєнного часу.</p> <p>2. Евакуаційні заходи при загрозі та виникненні надзвичайних ситуацій.</p> <p>3. Медичний захист.</p> <p>4. Сутність стійкості роботи об'єктів господарської діяльності на основні шляхи її підвищення. Організація і проведення досліджень з оцінки стійкості роботи об'єкта.</p>	6	6	6
Разом	18	18	18

2.4. Самостійна навчальна робота студента

(форми самостійної роботи , обсяг у годинах)

Самостійна робота студентів є засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільне від обов'язкових занять час. Дійсна робоча програма передбачає самостійне поглиблене пророблення студентами тем лекційних занять. Обсяг роботи – 36 годин.

Форми самостійної роботи (за змістовними модулями)	Години	Форма звіту
1	2	3
ЗМ 1.1. Організація цивільної оборони в сучасних умовах	12	
1. Огляд основної та додаткової літератури	2	Конспект, опитування
2. Самостійна підготовка питань: основні положення міжнародного права з питань захисту людей.	2	
3. Цивільна оборона зарубіжних країн	2	
4. Підготовка рефератів	6	
ЗМ 1.2. Організація захисту населення	12	
1. Огляд основної та додаткової літератури	2	Конспект, опитування
2. Самостійна підготовка питань: прилади радіаційної, хімічної розвідки та дозиметричного контролю	2	Конспект, опитування
3. Медичний захист	2	Конспект, опитування
4. Підготовка рефератів	6	
ЗМ 1.3. Організація евакуаційних заходів	12	
1. Огляд основної та додаткової літератури	2	Конспект, опитування
2. Самостійна підготовка питань: рятувальні та інші невідкладні роботи.	4	
3. Підготовка рефератів	6	
Разом	36	

3. ЗАСОБИ КОНТРОЛЮ ТА СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ

3.1. Види та засоби контролю

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
ЗМ 1.1 Тестування	30
ЗМ 1.2 Тестування	35
ЗМ 1.3 Тестування	35
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1 - залік	
Всього за модулем 1	100 %

Методи й критерії оцінювання знань.

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю і оцінювання знань:

- поточне тестування після вивчення кожного змістового модуля;
- складання заліку.

Оцінку знань студентів з дисципліни здійснюють відповідно до вимог кредитно – модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), що є українським варіантом ECTS.

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення лекційних занять і має метою перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- виконання завдань поточного контролю.

Поточний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля і вміння застосувати його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді письмового контролю (тестування).

Поточний контроль проводиться у вигляді диференційного заліку.

Знання оцінюються за системою оцінювання за шкалою ECTS (тестові завдання).

Порядок і критерії оцінювання тестового контролю знань, навичок та вмінь студентів.

Тестовий контроль знань, умінь та навичок студентів дозволяє ефективно й об'єктивно оцінювати успішність студентів. Критерії оцінювання тестових завдань залежать від їх типу.

Тестові завдання закритої форми.

Тест – завдання закритої форми різняться за принципами побудови і відповідно мають і різні оцінювальні бали.

Прості альтернативні тест – завдання використовують для грубої перевірки правильності вибору або прийняття рішення у згорнутій формі й передбачають наявність двох варіантів організації відповіді типу "так – ні", "правильно – неправильно" тощо. Оцінюють 1 бал.

Тест - завдання з простим множинним вибором за принципом класифікації, використовують тоді, коли кількість можливих варіантів відповідей менше трьох, але відповідь більш складна, ніж відповідь типу "так – ні". Їх доцільно використовувати під час перевірки умінь вільно орієнтуватися у групі схожих понять, явищ, процесів тощо. Оцінюють 1 бал.

Тест - завдання з множинним вибором за принципом циклічності, використовують для перевірки знань та умінь, якщо відповіді побудовані за принципом циклічності. Оцінюють 2 бали.

Тест - завдання за принципом подвійної альтернативи передбачають, що після запитання, яке є незакінченим твердженням, фрагментом, ситуацією тощо, подається п'ять (два, три, ...) відповідей і серед них необхідно обрати одну найбільш правильну (найповнішу) відповідь. Оцінюють 2 бали.

Тест - завдання на відповідність (на асоціативні зв'язки) дають можливість установити знання фактів взаємозв'язків і знання термінології, позначень, методик тощо. Оцінюються в 1 бал одна правильна відповідь.

Тест - завдання на порівняння і протиставлення (на аналіз взаємозв'язку), рекомендуються для перевірки умінь виявляти розпізнавальні ознаки різних явищ, ситуацій тощо. Виконання таких завдань передбачає аналіз запропонованого матеріалу. його синтез та вміння зробити висновки. У

разі аналізу запропонований для тестування матеріал поділяється на окремі частини і визначається їхні взаємовідносини; у разі синтезу – окремі частини або елементи запропонованого матеріалу поєднуються в одне ціле. Оцінюються в 5 балів.

Тестові завдання, побудовані за принципом запитань із множинними відповідями. Тестові завдання з множинними відповідями "правильно – неправильно" використовуються у ситуаціях, коли відповіді або рішення можуть бути тільки правильними або неправильними, не мають жодних відтінків і є категоричними. Крім того, досить часто на запропоновані запитання існує декілька правильних відповідей. У такому разі вважається, що тестується глибина знань, розуміння різних аспектів явищ, процесів тощо.

Завдання цього типу містять основу, до якої, як правило, пропонується чотири пронумеровані відповіді. Така основа може подаватися у формі твердження, фрагменту тексту, ілюстрації тощо. Відповіді бути тільки правильними або тільки неправильними (на відміну від ТЗ з однією найбільш правильною відповіддю) В інструкції наведено правило вибору відповіді. Оцінюються в 5 балів.

Тестові завдання на визначення причинної залежності використовуються з метою перевірки розуміння певної причинної залежності між двома явищами. Запитання складається так, що кожне з двох тверджень, пов'язаних сполучником "тому, що", є повним і чітко сформульованим реченням. При виконанні такого завдання спочатку необхідно визначити правильне чи неправильне кожне з двох тверджень окремо, а тільки потім, якщо обидва твердження правильні, визначити, правильна чи неправильна причина залежність між ними. Оцінюються такі тест завдання в 5 балів.

Тестові завдання відкритого типу.

Тестові завдання відкритого типу передбачають вільні відповіді. Вони не мають запропонованих варіантів відповідей і використовуються для виявлення знань термінів, визначень, понять тощо. За змістом тестові завдання відкритого типу являють собою твердження з невідомою змінною.

Оцінюють в 1 бал – одне правильно вставлене слово, позначення, показник тощо.

Проведення підсумкового контролю.

Умовою виставлення диференціального заліку є позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовими модулями. За умов кредитно – модульної системи організації навчального процесу до підсумкового контролю допускають студентів, які набрали в сумі більше 50% балів з поточного контролю за всіма змістовими модулями.

Залік оцінюються за 4 – бальною системою оцінювання за шкалою ECTS. В обох випадках оцінки згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів перекладаються у відповідну систему оцінювання.

Шкала перерахування оцінок результатів навчання у різних системах оцінювання

% набраних балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою
більш 90 – 100 включно	Відмінно	A
більше 80 – 90 включно	Добре	B
більш 70 – 80 включно		C
більше 70 – 60 включно		D
більше 60 – 50 включно	Задовільно	E
більше 25 – 50 включно		FX
Від 0 до 25 включно	Незадовільно з можливістю повторного складання	F
	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	

4. ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi – Вся база "Законодавство України";	ЗМ 1.1
2. Закон України "Про цивільну оборону України" ВРУ № 2974 XII – К., 1993.	ЗМ 1.2.
3. Положення "Про єдину державну систему запобігання та реагування на НС техногенного та природного характеру" Постанова КМУ № 1198 від 03.08.98 – К., 1998.	ЗМ 1.3
4. Положення "Про класифікацію надзвичайних ситуацій", Постанова КМУ, № 1099. – К., 1998	Модуль 1
5. Цивільна оборона. Підручник / за ред. полковника В.С.Франчука. – Вид. 2-ге, доп. –2001. – 336 с.	Модуль 1
2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	
6. Демиденко Г.П. Захист об'єктів народного господарства від зброї масового ураження. К., - 1996	ЗМ 1.1
7. Про концепцію захисту населення і теорій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій. Указ Президента України № 284/94. – К., 1999	ЗМ 1.2
3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
8. Плакат. Попередити, захистити, врятувати	ЗМ 1.1
9. Плакат. Захист населення при НС	ЗМ 1.2
10. Плакат. Сигнали оповіщення штабу Цивільної оборони	ЗМ 1.3
11. Плакат. Надання першої медичної допомоги.	Модуль 1
12. Плакат. Знати, уміти, допомогти.	Модуль 1
13. Плакат. Попередити, захистити, врятувати	Модуль 1

Навчальне видання

Навчальна і робоча програма навчальної дисципліни **"Цивільна оборона (Цивільний захист)"** (для студентів 5 курсу денної форми навчання і 6 курсу заочної форми навчання напрямку підготовки 0.502 – "Менеджмент" і 1004 – «Транспортні системи» спеціальностей 7.100401, 7.100402, 7.100403, 8100401, 8.100402 8.100403 - "Транспортні системи"; "Організація перевезень"; "Організація руху"; 7.050201; 8.050201 – "Менеджмент будівельних організацій"; "Менеджмент організацій місцевого самоврядування"; "Менеджмент готельного, курортного і туристського сервісу")

Укладач: Станіслав Олексійович Обухов

План 2009, поз. 301Р

Підп. до друку 30.06.09	Формат 6-0 x 84 1/16	Папір офісний.
Друк на ризографі	Умовн.-друк. арк. 0,8	Обл.-вид. арк. 1,1
Замовл. № 4835	Тираж 10 прим	

61002, Харків, ХНАМГ, вул.Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12